

التفكر في الآيات و الروايات

www.ketab.ir

■ سيد حسين موسوي سبزواري

سرشناسه	: سبزواری، سیدحسین، ۱۳۷۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: التفكير فی الآيات والروایات/ سیدحسین موسوی سبزواری.
مشخصات نشر	: قم: انتشارات محمد و آل محمد (ص)، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۸ ص.؛ ۱۴/۵×۲۱ سم.
شابک	: ۶۰۰۰۰ ریال : 3-71-978-622-6984
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه به صورت زیرنویس.
موضوع	: اندیشه و تفکر -- جنبه‌های قرآنی Thought and thinking -- Qur'anic teaching اندیشه و تفکر-- احادیث Thought and thinking -- Hadiths احادیث شیعه -- قرن ۱۴ Hadith (Shiites) -- Texts -- 20th century
رده بندی کنگره	: ۱۰۲BP:
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۱۵۹:
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۸۳۹۲۷۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا	

انتشارات محمد و آل محمد (ص)

نام کتاب: التفكير فی الآيات و الروایات

مؤلف: سیدحسین موسوی سبزواری

ناشر: محمد و آل محمد (ص)

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۱

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۸۴-۷۱-۳

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰,۰۰۰ تومان

مرکز پخش: قم، خیابان معلم، رویروی جامعه المصطفی (ص) العالمیه

تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۴۶۴۸۱-۲۵ تلفکس: ۰۲۵-۳۷۸۳۳۳۲۲ همراه: ۰۹۱۲۳۵۱۱۱۹۲

فهرست

- پیشگفتار ۶
- تفکر از منظر قرآن کریم ۱۱
- تفکر در بیان پیامبر خدا ﷺ ۲۱
- تفکر در بیان امام علی علیه السلام ۲۷
- تفکر در بیان امام حسن علیه السلام ۶۷
- تفکر در بیان امام حسین علیه السلام ۷۱
- تفکر در بیان امام سجاد علیه السلام ۷۳
- تفکر در بیان امام باقر علیه السلام ۷۵
- تفکر در بیان امام صادق علیه السلام ۷۹
- تفکر در بیان امام کاظم علیه السلام ۸۷
- تفکر در بیان امام رضا علیه السلام ۹۱
- تفکر در بیان امام جواد علیه السلام ۹۵
- تفکر در بیان امام حسن عسکری علیه السلام ۹۷
- تفکر در بیان لقمان حکیم ۹۹

پیشگفتار

بسیار مبرهن است آنچه موجب تمایز انسان از سایر مخلوقات گردیده است؛ قوه تعقل و قدرت اندیشه است، نه تنها این توانمندی موجب تفاوت است بلکه علت اصلی برتری و شرافت انسان نسبت به دیگران بوده و قابلیت تقرب به خالق یکتا می باشد، تا جایی که امکان خلیفه الهی را برای او فراهم می نماید.

در واقع تعقل یا همان قدرت اندیشیدن به معنای تحلیل داشته ها و داده های گذشته و شرایط و توانایی موجود در حال و امکان تحقق و وقوع امور در آینده می باشد، یعنی می توان گفت این قدرت اندیشیدن است که توانایی اموری مانند قضاوت و استدلال و کشف امور بالقوه و امثال آن را برای انسان فراهم می کند در حالی که هیچ کدام از موجودات عالم دارای چنین توانمندی نیستند، همچنین این تفکر و اندیشه است که انسان را

و ادار به طرح پرسش یا طرح فرضیات یا ارائه راهکارهای متعدد در امور می نماید تا بتواند مجهولات ذهنی و واقعی را کشف نماید.

این موهبت الهی به انسان، که از بزرگترین نعمات خداوند است بنابر روایات متعدد، خود یکی از مستقلات خلق خداوند قادر است به طوری که نبی مکرم اسلام ﷺ می فرماید: **أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ الْعَقْلَ**، و همچنین امام موسی بن جعفر علیه السلام در حدیث طولانی می فرماید: **يَا هِشَامُ! إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ الْعَقْلَ وَهُوَ أَوَّلُ خَلْقِ خَلْقِهِ اللَّهُ مِنَ الرُّوحَانِيِّينَ عَنْ يَمِينِ الْعَرْشِ مِنْ نُورِهِ** ^۲.

بنابراین علاوه بر این که عقل مستقلا یک مخلوق الهی است بلکه اولین خلق از جنس نور الهی می باشد و به همین جهت دارای ارزش غیر قابل وصفی است، وقتی که انسان به این نعمت مزین گردید نسبت به دیگران شرافت یافت و قابلیت

۱. بحارالانوار، ج ۵۷، باب القلم و اللوح المحفوظ و الكتاب المبين، ص ۳۷۴، حدیث

۲. بحارالانوار، ج ۱، کتاب العقل و الجهل، حدیث هفتم، ص ۱۰۹، و حدیث سیام،

هایی پیدا کرد که در غیر انسان وجود ندارد حتی فرشتگان و ملائکه مترب دارای این مقام نیستند. و به همین جهت از آیات کریمه قرآن به سهولت میتوان دریافت، که اگر انسانی از نعمت عقل برای اندیشیدن بهره ببرد و آن را در طول زندگی به کار بگیرد می تواند به جایی برسد که ملائکه مقرب از رسیدن به آن مقام عاجزند، ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى^۱.

و اگر از عقل برای اندیشه و فکر استفاده نکند و آن را معطل بگذارد به ذلالت و پستی دچار خواهد شد به طوری که از چهارپایان هم پست تر می گردد، أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ^۲ همچنین در تعابیر و بیانات امیرالمومنین علیه السلام در تعریف عقل میفرماید: مَا عُدَّ بِهِ الرَّحْمَنُ وَ اكْتَسَبَ بِهِ الْجَنَانُ^۳ یعنی منظور از عقل همان اندیشه کردن و تفکر در اموری است که انسان را در عبودیت پروردگار عالم قرار دهد و از انحراف از این طریق مصون بدارد و همچنین انسان را ترغیب به اعمالی نماید که

۱. سوره نجم، آیه ۸ و ۹

۲. سوره اعراف، آیه ۱۷۹

۳. الکافی : جلد ۱، صفحه ۱۱

عاقبت به خیری را به دنبال داشته باشد که همانا عاقبت انسان در آخرت است چرا که انسان بر آخرت خلد و حیات ابدی دارد در حالی که دنیا یک امر زودگذر و فانی است بنابراین عقل قوه‌ای است که انسان را از فریب دنیای زودگذر نجات می‌دهد و نسبت به حیات ابدی دغدغه‌مند می‌نماید.

می‌توان گفت خداوند کریم برای هدایت همه انسان‌ها هدایتگرانی را ارسال کرده است و رسل الهی به دو صورت در اختیار بشر قرار گرفته است، یکی رسول درونی است؛ یعنی همان عقل که خالق متعال این نعمت عظیم را در وجود همه ابناء بشر نهاده است و اگر کسی بر اساس عقل و اندیشه صحیح عمل نماید در هدایت الهی قرار می‌گیرد و عقل او را به عبودیت خدا و کسب جنت هدایت خواهد کرد، و دیگری رسول بیرونی است که همان انبیاء عظام و پیامبران الهی هستند که برای هدایت و راهنمایی انسان‌ها مأمور شده‌اند و از اولین انسانی که پا به عرصه عالم گذاشته تا آخرین انسان از وجود ایشان بهره‌مند گشته‌اند.

نکته قابل اهمیت این است که هیچ گاه تعارضی بین آموزه‌های حقیقی انبیاء و عقل وجود نداشته و ندارد، البته بسیاری از ادیان الهی به واسطه تحریفات و تغییرات، آنهم عموماً بعد از

پیامبر الهی، دچار تغییر و خرافه شده‌اند که این امور با عقل سازگاری ندارد و خود این مطلب عامل اصلی نجات بشر خواهد بود چرا که انسان اندیشمند دچار این خرافات و تحریفات نخواهد شد و به همین جهت اسلام عزیز برای عقل و اندیشه خصوصاً در امور خداوند اهمیت و ارزش فراوانی قائل است و با مطالعه آیات و روایاتی که در این مجموعه آمده است می‌توان به جایگاه عقل و آثار اندیشه و تفکر پی برد.

امیدوارم خداوند توفیق شناخت و معرفت نسبت به خودش را به همه ما مرحمت فرماید.

والسلام علیکم و رحمه الله

سید حسین موسوی سیرواری

قم المقدسه